

YASHIL

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA YUQORI MUHANDISLIK TEKNOLOGIYALARINI ILMIY-AMALIY JORIY ETISH INNOVATSION TARAQQIYOT POYDEVORI

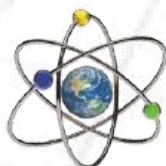
2
0
2
4

MAQOLALAR TO'PLAMI

MAXSUS SON
Iyun-iyul

Digital
Object
Identifier

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Mas'ul muharrir:

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'ZR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'ZR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'ZR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Musyeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Utayev Uktam Choriyevich, O'ZR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'ZR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'ZR Tabiat resurslari vazirligi, O'ZR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

“ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA YUQORI MUHANDISLIK TEXNOLODIYALARINI ILMIY-AMALIY JORIY ETISH INNOVATSION TARAQQIYOT POYDEVORI”

MAVZUSIDAGI ILMIY MAQOLALAR TO‘PLAMI

MINTAQADA BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI

Jafarova Hilola Xalimovna

Buxoro muhandislik va texnologiya instituti
tayanch doktranti, Buxoro davlat universiteti
"Iqtisodiyot va turizm" fakulteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Maqolada iqtisodiyotni rivojlantirishning asosiy omili sifatida raqamlashtirishning o'ziga xos xususiyatlari, hududga xos kamchiliklar, raqamlashtirishning afzalliklari yoritilgan bo'lib, raqamlashtirish iqtisodiyot barqaror rivojlanishning eng asosiy omili sifatida berilgan.

Kaliit so'zlar: raqamlashtirish, raqamli texnologiyalar, barqaror iqtisodiy rivojlanish, raqamlashtirish ulushi.

Abstract: The article describes the specific features of digitization as the main factor of economic development, the disadvantages specific to the region, the advantages of digitization, and digitization is given as the main factor of sustainable economic development.

Key words: digitalization, digital technologies, sustainable economic development, share of digitalization.

Аннотация: В статье описаны особенности цифровизации как основного фактора экономического развития, недостатки, характерные для региона, преимущества цифровизации, а также цифровизация указана как основной фактор устойчивого экономического развития.

Ключевые слова: цифровизация, цифровые технологии, устойчивое экономическое развитие, доля цифровизации.

KIRISH

Bugungi kunda O'zbekistonning innovatsion rivojlanishi mamlakatning raqamli iqtisodiyotga asoslangan axborot, kommunikatsiya va raqamli texnologiyalardan foydalanish darajasiga bog'liq.

Barqaror rivojlanish moslashuvchanlik, ko'p qirralilik va global texnologiya, tarmoqlararo samaradorlik, yangi tarmoq resurslari asosida qo'shimcha, bulutli texnologiyalarni ishlab chiqish yangi texnologik imkoniyatlarni o'z ichiga oladi.

Hozirda raqamlashtirish mintaqaviy rivojlanishning ajralmas qismiga aylandi. Amerika Qo'shma Shtatlari, Niderlandiya, Shveytsariya, Buyuk Britaniya, Lyuksemburg va Yaponiya kabi davlatlar raqamlashtirish darajasi bo'yicha yetakchi o'rinlarni egallab kelmoqda[1].

Raqamli platformani shakllantirish innovatsion rivojlanishning asosiy shartlari sifatida mintaqaning hududlari hududiy rivojlanishning ustuvor yo'nalishlariga asoslanishi kerak, aks holda raqamlashtirish samarali bo'lmaydi.

Bu borada sohani qo'llab-quvatlaydigan bir qancha Prezident farmon va qarorlari qabul qilingan. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 15-maydagi "Raqamli iqtisodiyot va elektron hukumatning rivojlanish holatini reyting baholash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 373-sonli' qarorida mamlakatimizda "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasiga muvofiq iqtisodiyot tarmoqlari va hududlarini raqamlashtirish, davlat axborot tizimlari va elektron xizmatlarni joriy etish, shuningdek, raqamli texnologiyalardan keng foydalanishni ta'minlash bo'yicha xalq ta'limi, davlat xizmatlari, sud, moliya va bank tizimida kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda [2]. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish cho-

ra-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6079-son Farmon²i hamda mazkur sohaga tegishli boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarda belgilangan vazifalarni amalga oshirishda ushbu maqola tadqiqoti muayyan darajada xizmat qiladi[3].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Yalpi ichki mahsulot dinamikasi va uning tuzilishini iqtisodiy-statistik o'rganishning nazariy-uslubiy masalalarini o'rganishga katta hissa qo'shgan quyidagi mualliflarning: D.A.Murry, G.D. Nan[4], V.R. Fuchs[5], Q. Abbas[6], T. Callen[7], A.R. Kira[8], L.Force[9], T. Tjukanov[10], R.E.Yuskavage, E.H. Strassner[11], rus olimlaridan A. Ю.Евсюкова[12], A. Н. Петров[13], A. В. Новичков[14] ilmiy ishlari ko'rib chiqilgan.

TADQIQOTDA QO'LLANILGAN METODIKANING TAVSIFI

O'zbekiston Respublikasining iqtisodiyotga oid qonunlari, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti asarlari, farmon va qarorlari, Vazirlar Mahkamasining qarorlari, me'yoriy-huquqiy hujjatlar, mahalliy va xorijiy adabiyotlarga tayanildi. Tadqiqot davomida guruhlash, taqqoslash, tizimli tahlil, analiz va sintez, qiyosiy tahlil kabi tadqiqot usullaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot taraqqiyoti borasida hal qilinishi kerak bo'lgan bir qancha ilmiy muammolar mavjud. Bular qatoriga quyidagilarni ko'rsatishimiz mumkin:

- internet tezligining pastligi va sifatsizligi;
- ko'plab sohalardagi monopoliya;
- fuqarolarda kompyuter savodxonligining pastligi;
- axborot-texnologiyalari bo'yicha mutaxassislarining yetishmasligi;
- ilm-fan va aniq fanlar rivojlanishining sustligi.

Biz yuqorida sanab o'tgan muammolarga bosqichma-bosqich dunyo tajribasidan kelib chiqqan holda yechim topsak, albatta, O'zbekiston ham raqamli iqtisodiyoti rivojlangan mamlakatlar qatoridan joy oladi[15].

Raqamli iqtisodiyot rivojlanishining quyidagi afzalliklari mavjud:

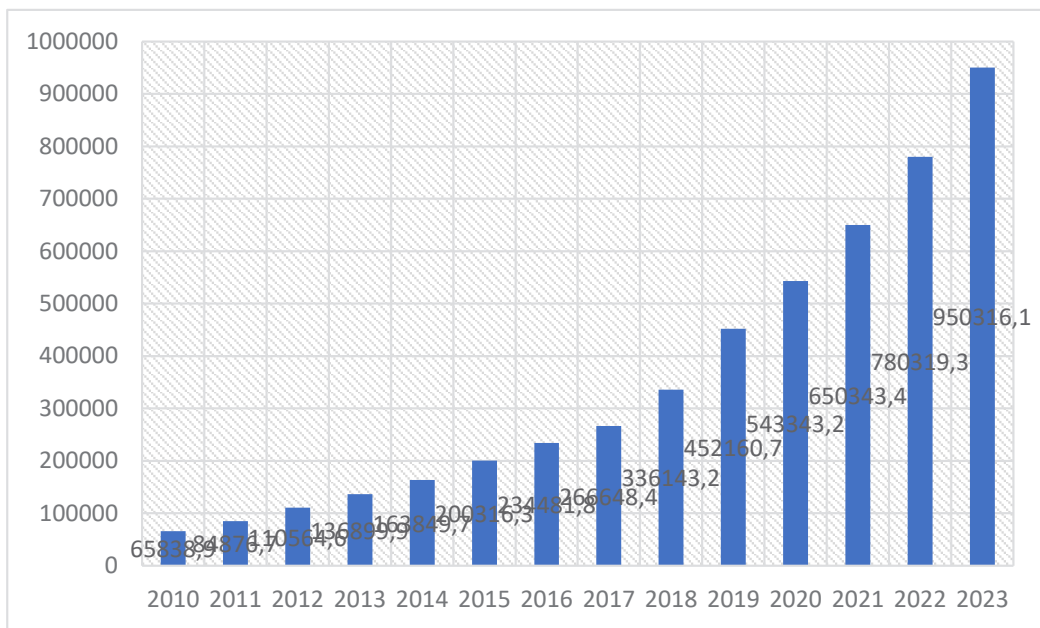
- ishlab chiqarishda mehnat samaradorligini oshirish;
- kompaniyalarning raqobatdoshligi oshishi;
- ishlab chiqarishdagi xarajatlarning kamayishi;
- yangi zamonaviy kasblar paydo bo'lishi;
- kambag'allikni yengish va ijtimoiy tengsizlikning yo'qolishi.

Maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar qo'yilgan:

- yurtimizda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish uchun olib borilayotgan qaror va targ'ibotlar;
- dunyo mamlakatlarining rivojlanishida raqamli iqtisodiyotning o'rnini o'rganish;
- yurtimizdagi islohotlarni raqamlarda tahlil qilish;
- xulosa va takliflarni namoyon qilish.

Dunyo olimlarining ta'kidlashicha, raqamli texnologiyalar iqtisodiyotga bog'liq 50 foizdan ortiq sohalarni keskin o'zgartirib yuboradi. Ushbu qarash axborot texnologiyalari va raqamli platformalarning biznes modellarini keskin o'zgartirib, ularning samaradorligi vositachilarni bartaraf etishi va jarayonlarni optimallashtirishga asoslangan. Jahon banki hisob-kitoblariga binoan, tezkor internet foydalanuvchilarining 10 foizga ko'payishi yillik YaIM ko'lamini 0,4 foizdan 1,4 foizgacha oshirishi mumkin ekan. Shuningdek, raqamli iqtisodiyotning mamlakat YaIMdagi ulushi har yili taxminan 20 foizga o'sishi (rivojlangan mamlakatlarda bu ko'rsatkich 7 foiz atrofida) uning ahamiyatini belgilaydigan ko'rsatkich sifatida qaraladi. 2010-yilda Boston Consulting Group kompaniyasi raqamlashtirish ko'lamini 20ta mamlakatdan iborat guruh uchun 2,3 trillion dollarga (4,1 foiz YaIM) baholagan. Agar bu tendensiya saqlanib qolsa, 10-15 yildan keyin bunday iqtisodiyotning jahon YaIMdagi ulushi 30-40 foizga yaqinlashadi[16].

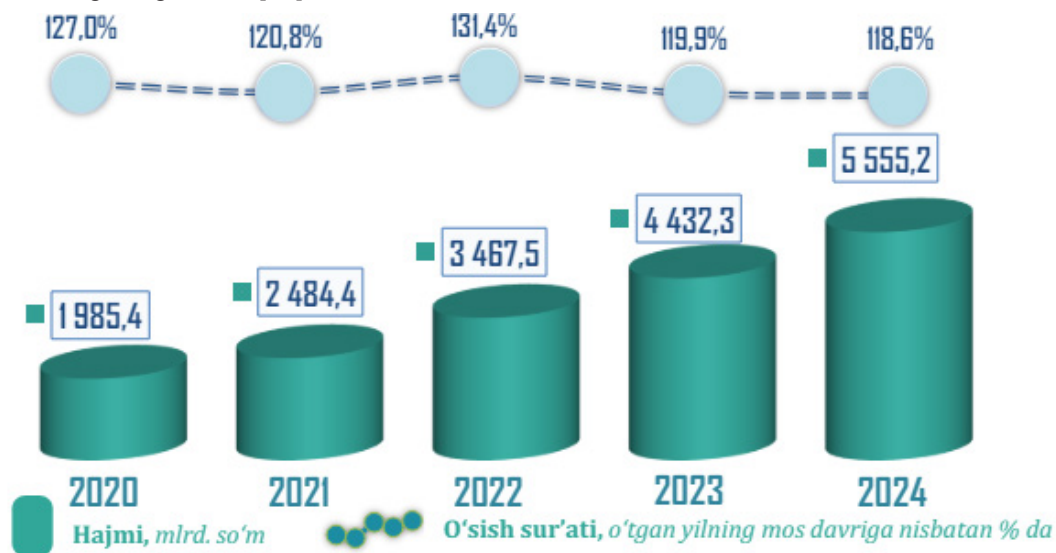
Jahon iqtisodiyotida saqlanib qolayotgan murakkab vaziyat va dunyo bozorlarida yuzaga kelgan noqulay konyunkturaga qaramasdan mamlakatimiz iqtisodiyoti so'nggi yillarda ham yuqori sur'atlarda o'sishda davom etdi. O'zbekiston YaIM ko'rsatkichlarida har doim o'sish sur'atlari kuzatilgan (1-chizma).

1-chizma. O'zbekistonda yalpi ichki mahsulot hajmining yillar davomida o'sish dinamikasi, (mlrd.AQSh dollari hisobida)

2023-yilning yanvar-sentabr oylari yakunlariga ko'ra, O'zbekiston Respublikasining yalpi ichki mahsuloti hajmi joriy narxlarda 750,9 trln. so'mga yetdi. Yalpi ichki mahsulot tarkibida tovarlar ishlab chiqarishda 396,3 trln. so'm, xizmatlar ko'rsatish sohasida 314,0 trln. so'm miqdorida yalpi qo'shilgan qiymat yaratildi, mahsulotlarga sof soliqlar esa 40,6 trln. so'mni tashkil etdi[17].

2024-yilning yanvar-mart oylarida axborot va aloqa tarmog'ining mamlakat iqtisodiyotidagi ulushi 2,4 % ni tashkil etdi. Mazkur tarmoq yalpi qo'shilgan qiymati tarkibida asosiy ulush aloqa xizmatlariga (simli va mobil aloqa xizmatlari, internet tarmog'i va boshqalarga) to'g'ri keldi va 52,5 % ni tashkil etdi. Tarmoqda yaratilgan yalpi qo'shilgan qiymatning qolgan 47,5 foizi axborot va aloqaning boshqa tarmoqlari (nashriyot faoliyati, kompyuter dasturlashtirish sohasidagi faoliyat, dasturlar yaratish bo'yicha faoliyat, teleko'rsatuv va radioeshitirish v.b.) hissasiga to'g'ri keldi [18].

2-chizma. Axborot va aloqa tarmog'ining yalpi qo'shilgan qiymati.

2024-yilning yanvar-mart oylarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) xizmatlarining mamlakat iqtisodiyotidagi ulushi 2,2 % ni tashkil etdi. Tarmoqda yaratilgan yalpi qo'shilgan qiymat hajmining 56,7 foizi aloqa xizmatlari, 24,9 foizi kompyuter dasturlashtirish, maslahat berish va boshqa yordamchi xizmatlar, 9,8 foizi ma'lumotlarni joylashtirish va ishlov berish bo'yicha xizmatlar, Web-portallar, 4,7 foizi dasturiy ta'minotni chiqa-

rish, qolgan 3,9 foizi kompyuterlar va aloqa uskunalari ta'mirlash xizmatlari hissasiga to'g'ri kelgan (2-chizma) [19].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, rivojlanish insoniyat hayotini yengil darajaga keltirishni maqsad qilgan holda amalga oshirilsagina aniq bir rejani qo'llasa bo'ladi.

Insoniyat taraqqiyotining hozirgi davri va yaqin istiqbolida iqtisodiyot tarmoqlari, ijtimoiy soha va davlat boshqaruvi tizimining sifat jihatdan rivojlanishi raqamli texnologiyalarni keng joriy etish bilan bevosita bog'liq bo'lib bormoqda. Mamlakatimiz taraqqiyotining istiqboli ham raqamli iqtisodiyot rivojlanishi va raqamli texnologiyalarning qamrov darajasiga tayanadi.

Bunga erishish uchun raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishning quyidagi asosiy shartlari va ustuvor yo'nalishlarini sanab o'tish maqsadga muvofiq:

1. Aholi savodxonligi bu borada ilgari qadam bo'ladi desak mubolag'a bo'lmaydi. Mamlakatimizda ayni damda aholi savodxonligi uchun raqamli texnologiya mutaxassislari tayyorlash jarayoni kuchaytirilmoqda. Shu bilan birga, ushbu sohaning yetakchi mutaxassislari ayni damda kamligi ham raqamlashtirishning ildamlashishiga to'sqinlik qilmoqda;
2. O'rta ta'lim sohasidagi jamiylik maktablar faoliyatini raqamli texnologiyaga bog'lamas ekanmiz kelajakni uzoq raqamli hayot sari ko'rish mushkul va mashaqqatli ish hisoblanadi;
3. Ayni damda faoliyat olib borayotgan korxona xodimlaridan zamonaviy texnika faoliyatiga mos va xos bilim darajasini oshiruvchi maxsus sinov testlari yoki oylik maoshiga qulay imkoniyat yaratadigan rag'batlarni qo'llamas ekanmiz bu sohadagi texnikalarning oldingi zamon nafasidan ajrata olmaymiz;

Yuqoridagi takliflar balki siz-u biz uchun oddiy tuyilsada aslida bizning kelajakdagi rivojlanish poydevorimizning debochasidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Murry D. A., Nan G. D. A definition of the gross domestic product-electrification interrelationship //J. Energy & Dev. – 1993. – T. 19. – C. 275.
2. Fuchs V. R. The gross domestic product and health care spending //N Engl J Med. – 2013. – T. 369. – №. 2. – C. 107-109.
3. Abbas Q. et al. Impact of foreign direct investment on gross domestic product //Global Journal of Management and Business Research. – 2011. – T. 11. – №. 8. – C. 35-40.
4. Callen T. What is gross domestic product //Finance & Development. – 2008. – T. 45. – №. 4. – C. 48-49.
5. Kira A. R. The factors affecting Gross Domestic Product (GDP) in developing countries: The case of Tanzania. – 2013.
6. Force L. Gross domestic product. – 2021.
7. Tjukanov T. Gross Domestic Product as a modern-day economic indicator. – 2011.
8. Yuskavage R. E., Strassner E. H. Gross domestic product by industry for 2002 //Transportation. – 2003. – T. 5. – №. 4.3. – C. 3.3.
9. Евсюкова А. Ю., Афиногенова И. Н. Валовый внутренний продукт—основной показатель развития экономики // Территория науки. – 2015. – №. 3. – C. 90-93.
10. Петров А. Н. Валовой внутренний продукт как индикатор реструктуризации региональной экономики // Региональная экономика: теория и практика. – 2010. – №. 32. – C. 19-28.
11. Новичков А. В. Методы прогнозирования динамики валового внутреннего продукта //Проблемы прогнозирования. – 2007. – №. 3. – C. 154-158.
12. Jafarova K. (2023). Conservation and promotion of Bukhara's historical center using digital technologies. Центр научных публикаций (buxdu.uz), 38(38)
13. Khalimovna J. K. (2023). Influence of local food on tourist motivation in bukhara. Journal of new century innovations, 31(1), 121-124.
14. Khalimovna J. K. (2023). The role of family businesses in the economy of the country: the example of bukhara region. Лучшие интеллектуальные исследования, 11(3), 91-95.
15. Kh J. K. (2024). Smart tourism—an approach associated with tourism in order to obtain economic benefits for a region: Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari. Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari, 6(2), 118-122.
16. Kh J. K. (2024). Concept of digital twin technology. образование наука и инновационные идеи в мире, 45(4), 31-35.
17. Fatxulla Isoqulov. Hududlarni barqaror rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish // Academic research in educational sciences. 2023. №SamTSAU Conference 1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/hududlarni-barqaror-rivojlantirishda-raqamli-texnologiyalardan-foydalanish> (дата обращения: 08.06.2024).

Internet materiallari:

1. <https://www.imd.org>
2. <https://lex.uz>
3. <https://lex.uz>

MUNDARIJA

Muhandislar – taraqqiyot tayanchi	4
Sadoqat Siddiqova	
Исследование влияние азотсодержащей добавки на процесс окисления битумов	9
Юлдашев Норбек Худайназарович	
Ziyorat turizmining iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy ta'siriga oid muammolar yechimida terminologiyaning ahamiyati.....	14
Malohat Jo'rayeva, Shavkat Bafojev	
Eksploatatsiya davrida kompressor moylarining ishlashi va fizik-kimyoviy xususiyatlari o'zgarishining o'ziga xosligi	19
Xo'jaqulov Aziz Fayzullayevich	
Tabiiy gazning oltingugurtli qo'shimchalarining fizik-kimyoviy xossalarini tadqiq qilish	24
Muxtor Jamolovich Maxmudov, Ramazonov Bahrom G'afurovich	
Автоматическое формообразование пневматических опалубок бикубическими сплайнами.....	30
Ядгаров Ўктам Турсунович, Ахмедов Юнус, Асадов Шухрат Кудратович	
Optimizing the efficient transport of mass from alternative energy sources and the process of heat and mass exchange during the processing of spices	37
Khayrullo Djurayev Fayzievich, Mizomov Mukhammad Saydulla ugli	
The role of digitalization in regional development and the utilization of their potential for sustainable development	44
Jafarova Khilola Khalimovna	
Разработка новых структур и способов выработки комбинированного трикотажа с повышенной формоустойчивостью на базе интерлочного переплетения	48
Гуляева Г.Х., Мукимов М.М., Каримова Н.Х.	
Кислотная активация навбахорской бентонитовой глины	53
Хужакулов Азиз Файзуллаевич, Хотамов Кобил Ширинбой угли	
Mustaqil ta'limni tashkil etishda raqamli texnologiyalardan foydalanish metodikasini takomillashtirish.....	58
Murodova Zarina Rashidovna, Jo'raqulova Mehrangez Orifovna	
Kislorodli birikmalar asosida olingan antideetonatsion kompozitsiyalarning ai-80 avtomobil benzinini detonatsion barqarorligiga ta'sirini tadqiq qilish	66
Saloydinov Aziz Avazovich	
Buxoro viloyatining investitsion jozibadorligini oshirish yo'llari.....	70
Akramova Obida Qosimovna	
Исследование механико-технологических параметров глубокого рыхления почвы подпахотного горизонта.....	77
Н.С.Бибутов, Ф.Ю.Хабибов, Ш.М.Муродов	
Разработка экспериментальной установки энергосберегающего измельчителя фруктов и овощей для производства сок с мякотью.....	85
Ф.Ю. Хабибов, Х.Х. Ниязов	
Туризм: типология и классификация.....	95
Малохат Мухаммадовна Жураева, Марупова Гульноз Умарджоновна	
"Yashil energetika"ni rivojlantirishni rag'batlantirishning me'yoriy ko'rsatkichlarini ishlab chiqish.....	99
Sadullayev Nasullo Ne'matovich, G'afurov Mirzoxid Orifovich, Ne'matova Zuxra Nasullo qizi	
Umumiy ovqatlanish korxonalarida xizmat ko'rsatish sifatini oshirishda diversifikatsiyalangan milliy hunarmandchilik mahsulotlaridan foydalanishning ahamiyati.....	108
Ruziyeva Gulinoz Fatillolevna, Raximova Dilorom Sulaymonovna	
Polimerlar ishlab chiqarishda hamda ularni qayta ishlashda hosil bo'ladigan chiqindilardan samarali foydalanish jihatlari.....	114
Raxmatov Sherzod Shuxratovich, Sadirova Saodat Nasreddinovna, Niyozova Rano Najmiddinovna, Axmedov Hafiz Ibroimovich	
Kichik quvvatli, energiya samarador shamol turbinalari ko'rsatkichlarining tahlili.....	118
I.I. Xafizov, F.F. Muzaffarov, M.Sh. O'ktamov	

Анализ ингредиентов пищевых продуктов с помощью нейронной сети	127
Мухаммадиева Зарина Баходировна	
Dizel moylarini reologik xossalarini tatqiq qilish	132
Xo'jaqulov Aziz Fayzullayevich, Toshov Mavzuddin Sa'dullo o'g'li	
Анализ состав и свойства нефтяных остатков и битумов.....	136
Юлдашев Норбек Худайназарович, Махмудов Мухтор Жамолович, Комолов Руслан Илхомбекович	
Kambag'allikdagi tarkibiy o'zgarishlarning aholi turmush farovonligi darajasiga ta'sirining ahamiyati.....	141
Xayitov Sherbek Naimovich	
Maxsus kiyimlar tikishda foydalaniladigan gazlamalar tahlili	148
Sayidova MaftunaHamroqul qizi	
Production of tomato paste	153
Ergasheva Muhabbat Komil kizi	
Problems of development of research and innovative activities in higher educational institutions.....	156
Rakhimova Dilnoza Davronovna, Alimova Ruxsora Xamzayevna	
O'zbekiston mehnat bozorida bandlikning innovatsion turlarini shakllantirish va rivojlantirish omillari	159
Avezova Shaxnoza Maxmudjonovna	
Dual ta'limda keys texnologiyasini qo'llash	166
Sariyev Rustam Bobomuradovich	
Mintaqada bank-moliya tizimini rivojlantirishning nazariy va metodologik asoslari	169
Jumayev Bahodir Raxmatullayevich	
Chiqindi AKM katalizatorlardan kobalt va molibdenni ajratish usuli	174
Tursunova F. J., G. R. Bozorov	
Hududlarning mutanosib barqaror rivojlanishini ta'minlash imkoniyatlari (ijtimoiy rivojlanish va yo'nalishlar)	180
Hojiyev Tal'at Toshpo'latovich	
Sanoat korxonalarining investitsiya faoliyatini samarali boshqarish muammolari	185
Kudratov Muhammad Rustamovich	
Iqtisodiyotdagi innovatsion o'zgarishlar sharoitida kambag'allikni qisqartirish orqali aholi farovonligini oshirish.....	190
Amrulloev Dadaxon Nurmat o'g'li	
Mintaqada barqaror rivojlanishni ta'minlashda raqamli texnologiyalarning o'rni	194
Jafarova Hilola Xalimovna	

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. Maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.